

A ROMÁNIAI ZENE ÉS MOZGÁS TANTERV ÉS A MAGYARORSZÁGI ÉNEK –ZENE TANTERV HASONLÓSÁGAI ÉS KÜLÖNBSÉGEI

Bevezető

Az iskolai zenei nevelés jelentősen hozzájárul a személyes és szociális kompetenciák fejlődéséhez, valamint a zeneértő, zeneszerető generációk kineveléséhez. Az elemi osztályos tanulóknak életkori sajátosságukból adódóan szükségük van a zenei nevelés által (gyermekjátékok, gyermekdalok) biztosított örömteli éneklésre, játékokra, amelyek segítségével levezethetik esetleges feszültségeiket, kifejezhetik örömeiket vagy megélhetik a mozgás és játék iránti természetes igényüket. A zenei nevelésnek kettős célját figyelembe véve, a zenepedagógus, az elemi osztályokban zenét tanító tanár/tanító elsődleges feladata zeneszeretővé és zenebefogadóvá nevelni diákjait, amely akkor

valósulhat meg, ha a zenei ismereteket sikeresen ötvözi az énekelt, hallgatott zenével, bevezetve a gyermekeket a zene sokszínű világába. A zenei nevelés második célja a tehetséges tanulók felfedezése, azok művészi pályára való segítése (Váradi, 2010). A tantárgyak oktatásának folyamatában kulcsfontosságú szerepe van a pedagógusnak, akinek a pedagógiai, szakmai kompetenciákon kívül belső motivációként rendelkeznie kell a tudásátadás iránti elkötelezettséggel, amikor az ismeretek átadását változatos, és megfelelő módszerek alkalmazásával élményszerűvé teszi a tanulók számára (Falus, 2009).

A formális rendszerben történő zenei nevelés a romániai magyar elemi osztályokban a Zene és mozgás tantárgy keretében valósul meg, de mindezek mellett integráltan több tantárgy keretén belül alkalmazható, például a hangulati előkészítés, a tananyag tartalmi ismereteinek bővítése céljából, stresszoldó hatásként, idegen nyelvek elsajátításánál. Tanulmányunkban a 2013-ban megjelenő előkészítő- 1. és 2. osztály, valamint a 2014-es 3.-4. osztályok Zene és mozgás tantervének bemutatásával a romániai magyar zenei nevelésben megvalósuló elvekre reflektálunk. Arra kívánunk fényt deríteni, hogy a tantervben hogyan ötvözik a romániai zenei nevelés és a magyar zenei nevelés hagyományait. A Magyarországon érvényben lévő Ének- zene tantárgy tantervet kívánjuk párhuzamba állítani a romániai magyar elemi osztályok Zene és mozgás tantervével, mivel a magyar anyanyelv használata feltételezi a közös zenei anyanyelv használatát is.

A tanterv fogalma

Az utóbbi három évtizedben, Európában lényeges változás tapasztalható az oktatás tartalmi szabályozásának területén. Az oktatás folyamatában egy egységes irány tapasztalható, amelyben a tantervek nemzeti szinten specifikusak, viszont nemzetközi, makro szinten összehasonlíthatók, párhuzamba állíthatók. A tantervet a Pedagógiai Lexikon két megfogalmazásban is definiálja. Elsőként, mint az oktatás tartalmának lehatárolását, elrendezését és feldolgozását tartalmazó dokumentumot, valamint az oktatás irányítását célzó dokumentumot említi (Fóris-Ferenczi, 2008). Iskolatípusokra, iskolai szintekre, a tanulók korosztályának megfelelően évfolyamokra, műveltségi területekre, tantárgyakra bontva tárgyalja a tanítás-tanulás céljait, tananyagát, a tananyagon belüli témákat, meghatározva a tanulók értékeléséhez szükséges követelményi szempontokat és mindezek mellett a módszerek és eszközök használatában is útmutatóként szolgál a pedagógus számára (Ballér, 2003, Fóris-Ferenczi, 2008).

A tanterv elsősorban a pedagógiai folyamatok megtervezésének alapdokumentumaként tekinthető (Fóris-Ferenczi, 2008), de mindezek mellett fontos oktatáspolitikai és oktatásirányítási funkciókat is betölt (Ballér, 2001, Báthory, 1997). Oktatáspolitikai szempontból tekintve a tanterv az oktatási folyamatok szabályozására, egységesítésére szolgáló jogi érvényű oktatáspolitikai dokumentum, amely a társadalmi igényeknek megfelelően fogalmazza meg az oktatási alapelveket alkotó értékeket, nevelési eszméket (Fóris-Ferenczi, 2008).

A pedagógiai szakirodalomban a tanterv megnevezésére a curriculum megfogalmazást is használjuk, amely elsőként az angolszász tantervi szakirodalomban vált ismertté. *„A curriculum (folyamatterv, program) egy jól körülhatárolt tartalmi egységhez rendelhető tanítási folyamat teljes és részletes leírását jelenti a céloktól az értékelésig.”* (Báthory, 1997, 158. o.) A „curriculum” szó latin eredetű jelentése pálya, út, futás.

A romániai Zene és mozgás tanterv bemutatása és a magyarországi Ének – zene tantervvel való párhuzamba állítása

A Romániában, 2011-ben érvénybe lépő Nemzeti Oktatási Törvény ismerteti a kerettantervet, majd ezt követően az Európai Unió mintájára kompetencia alapú tantárgyi programokat készítettek. A romániai Nemzeti Alaptanterv a francia modellhez hasonlóan kompetencia alapú integrált tanterv, amely hét műveltségi területre tagolódik:

- Nyelv és kommunikáció,
- Matematika és tudományok,
- Ember és társadalom,
- Művészetek,
- Testnevelés és sport,
- Technológia és gyakorlati ismeretek,
- Pályaorientáció és pedagógiai tanácsadás (Manolescu 2006, Barabás 2018).

Romániában a kerettanterv határozza meg a tantárgyak óraszámát. A tanterv hivatalos megnevezése tantárgyi program (Programa școlară), viszont a magyar tannyelvű zene és mozgás tárgy esetében a tanterv kifejezést használták a tantervet összeállítók.

Az iskolai programok osztályonkénti kidolgozására oktatási- és módszertani szakértőket, illetve elismert oktatási intézmények pedagógusait kéri fel az oktatási miniszter. Az így kialakult és kinevezett munkacsoport tagjai mindenekelőtt a Nemzeti Curriculum által meghatározott nyolc kompetencia

beépítésére és annak spirális rendszerben történő korosztályonkénti követelményszint elrendezésére törekednek. A tantervek alapkompenciákat és sajátos kompetenciákat fogalmazznak meg. Az alapkompenciákat a sajátos kompetenciák elsajátításával érhetjük el. A tantárgyi program szerves részeként jelennek meg a tanulási egységek és a tanulási tartalmak is. Az eredményesség érdekében tanulási tevékenységeket, tanítási tartalmakat, illetve módszertani útmutatásokat fogalmazznak meg a tantárgyat oktató, gyakorló pedagógusok számára.

A Nemzeti Curriculum innovatív jellege a Zene és mozgás tantárgyban mutatkozik meg, ahol az éneket a mozgással párosítják. A pedagógus egy téma köré építi fel a tananyagot, a tantárgyak által előírt kompetenciákra alapozva, sajátos készségeket fejlesztve.

A romániai kerettanterv két ciklusban tárgyalja az elemi osztályok Zene és mozgás órák kompetenciáit. A 2011-es Tanügyi Törvényben meghatározott kerettanterv értelmében az elemi oktatás előkészítő 1-2. osztályaiban hetente két Ének-zene és mozgás óra van, 3-4. osztályokban a második óra helyét átveszi egy Játék-mozgás nevű tantárgy.

A Dalcroze-Orff koncepcióra alapozott tanterv tartalmazza Kodály Zoltán üzenetét az iskolák és pedagógusai számára: *„Mit kellene tenni? Az iskolában úgy tanítani az éneket és zenét, hogy ne gyötrelmem, hanem gyönyörűség legyen a tanulónak, s egész életére beleoltsa a nemesebb zene szomját. Nem fogalmi, racionális oldalról kell megközelíteni. Nem algebrai jelek rendszerét, titkos írását, egy, a gyermekre közömbös nyelvet kell benne láttatni. A közvetlen megézés útját kell egyengetni. Ha a legfogékonyabb korban, a hatodik és tizenhatodik év közt egyszer sem járja át a gyermeket a nagy zene éltető árama, akkor később már alig fog rajta. Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének. Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni; ezt megszerezni az iskola kötelessége.”* (Kodály Zoltán vö. Tanterv, 2014) A tanterv újszerű sajátosságai közé sorolja a zene és a mozgás összekapcsolása mellett, a tananyag spirális építkezését, a rugalmasságát, amely teret enged a pedagógusnak az önálló módszerek kiválasztásában, lehetőséget nyújt a tantárgyak közötti kapcsolódásra, figyelve a tanulók zenéhez való kötődésének megerősítésére, kerülve a kudarcokat okozó negatív élményeket.

A magyarországi 2012-es Nemzeti Alaptanterv általános célja „*az igényes zene megszerettetése egész életre, kulcsot adva megismeréséhez és élményt adó megértéséhez*”. A magyarországi Kodály-koncepcióra alapozott ének–zene tanterv így fogalmaz: „*különösen fontos eleme a zene és a mozgás élményt erősítő összekapcsolása. Ennek részeként, különösen alapfokon, az értékalapú, az aktív befogadásra és a teljes figyelemmel átélt zenei élményre épülő művészeti oktatás kap kiemelt szerepet, amely az egyik legjelentősebb Kodály-tanítvány, Kokas Klára nevéhez fűződik. Emellett a zeneoktatás szoros kapcsolatban áll az iskolai néptánc oktatással, valamint a komplex művészeti neveléssel.*” (NAT.2012).

Ahogy láthatjuk, a magyarországi ének-zene oktatás természetes velejárója évtizedek óta a mozgás, a romániai tanterv újszerűségként vezette be a 2013/14-es előkészítő 2. és 3-4. osztályos tantervek Zene és mozgás óráiba. Kérdésként fogalmazódott meg bennünk, hogy a zenét a mozgással az integrált tanterv szempontjából kötötték össze vagy pedig így kívántak segíteni a pedagógusoknak, új irányt mutatva az ének-zene órák élményszerűbbé tételéhez.

A romániai tanterv három alapkompétencia köré csoportosítja a tanterv felépítését: az énekes és hangszeres előadóképesség, a zenei kifejezőképesség, az alapvető zenei kifejezőeszközök és a zenei élmény iránti fogékonyság, majd ezek keretében sajátos kompetenciákat sorakoztat fel.

A következő táblázatban bemutatjuk a magyarországi Nemzeti alaptanterv ének-zene és a romániai Nemzeti Tanterv zene és mozgás alapkompétenciáit, valamint sajátos kompetenciáit.

A MAGYARORSZÁGI NAT ÉNEK-ZENE TANTERVE ÉS A ROMÁNIAI ZENE ÉS MOZGÁS TANTERVEK ALAPKOMPÉTENCIÁI ÉS SAJÁTOS KOMPÉTENCIÁI (SAJÁT KÉSZÍTÉS)

Magyarországi NAT, ének-zene	Romániai Tanterv, Zene és mozgás
<p>1. Zenei reprodukció:</p> <p>1.1. Éneklés</p> <p>1.2. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</p>	<p>1. Az énekes és hangszeres előadóképesség, a zenei kifejezőképesség</p> <p>1.1. Tisztán, helyes intonációval csoportban való éneklés.</p> <p>1.2. Különböző tárgyak, játékhangszerek használata ritmushangszerként éneklés közben is.</p> <p>1.3. Az énekelt vagy hallgatott zene ritmusának mozdulatokkal való kísérése.</p> <p>1.4. Rövid gyermekdalok helyes bemutatása a választott hangszeren (nagyobb és kisebb csoportokban). (II. o.)</p>
<p>1.3. Felismerő kottaolvasás</p>	<p>2. Az alapvető zenei kifejezőeszközök</p> <p>2.1. Környezetükben lévő hangforrások érzékelése, különbség észlelése a csend, a zaj és a zene között, az alapvető hangszínek érzékelése II. o</p> <p>2.1 A magas és mély, a rövid és hosszú hangok közötti különbségek észlelése és jelölése IV. osztályban</p> <p>2.2. A beszédet, az énekhang és a hangszeres hangzás megkülönböztetése.</p> <p>2.3. A hangos és halk, valamint a gyors és lassú dallamok megkülönböztetése</p>
<p>2. Zenei befogadás</p> <p>2.1. A befogadói kompetenciák fejlesztése</p> <p>2.2. Zenehallgatás</p>	<p>3. A zenei élmény iránti fogékonyság</p> <p>3.1. A zenei tevékenységeken, a közös éneklésben szívesen, örömmel való részvétel, a zene, a zenei tevékenység kedvelése.</p> <p>3.2. A zenehallgatásra szánt anyag figyelemmel követése és a zenei élmény befogadására nyitottság tanúsítása.</p> <p>3.3. Zenei élményeik minél változatosabb formában való kifejezése.</p> <p>3.4. Zenei ismereteiket, készségeik élményszerű közvetítése különböző rendezvényeken.</p>

Az alapkompenciákat vizsgálva jól láthatjuk, hogy a megfogalmazásban eltérés van a két ország zenei nyelvezte között. A magyarországi tanterv egyszerű kulcsszavakat megadva teljesen kifejezi mondanivalóját, míg a romániai magyar zenei tantervben részletes megfogalmazásokat olvashatunk.

Mindkét tanterv első alapkompenciája az éneklés örömeének lényegességére utal, figyelembe véve, hogy az iskolai énekórák 80%-át az éneklésnek kell kitennie. Megegyezik a két tanterv abban is, hogy az éneklés mellett rendszeresen alkalmazni kell a helyes testtartást elősegítő játékos gyakorlatokat, a helyes levegővételt és a levegővel való gazdálkodást elősegítő gyakorlatok, hangképző gyakorlatok, helyes artikulációt elősegítő játékos gyakorlatokat, mondókákat, énekes gyermekjátékok, gyermekdalok, népdalok hallás utáni éneklését, a csoportos és kiscsoportos éneklést. A romániai Zene és mozgás tanterv az előkészítő osztálytól az alapkompenciákat az életkori sajátosságoknak megfelelően fokozatosan nehezíti, így az előkészítő osztályban a csoportos éneklés, 1. osztályban kibővül a kisebb-nagyobb csoportokban való énekléssel és 2. osztályban már hangszerkíséretet is társít az éneklés mellé, 3-4. osztályokban pedig a tanulók hangszereken is megszólaltathatják a tanult gyermekdalokat. A követelményekben nem jelenik meg kötelező módon a hangszertanulás, de lehetőséget biztosít a hangszereken való tanulásra is.

A magyarországi tanterv hangsúlyt fektet a kóruséneklés közösség formáló hatására. Célként jelenik meg az együtténeklés örömeének beiktatása a tanulók hétköznapijainak számos területére pl. közös éneklés a kirándulásokon, összejöveteleken. Ez jelentős koncepcionális különbség, ugyanis a romániai tanterv a hangsúlyt, amint azt a tantárgy elnevezésében is láthatjuk, az éneklés közbeni különböző mozgásos gyakorlatokra helyezi. A 2004-ben, Romániában megjelenő tantervben nem kaptak hangsúlyt a ritmikus játékok vagy a zene és mozgás ötvözésére alkalmas módszerek. A 2013/14-ben megjelenő tanterv a régi zenepedagógiai mentalitással ellentétben (amikor a zeneórák merev, élménytelen énektanulással teltek) ráirányítják a pedagógusok figyelmét a zene ritmusának, egyenletes lüktetésének mozgással való társításának változatos lehetőségeire, ahol a tanítók kreativitása és innovatív ötletei teljes mértékben kiaknázhatók.

A 3-4. osztályok számára írt tantervben az alapkompenciák új megnevezést kaptak, figyelembe véve az életkori sajátosságokat. A sajátos kompetenciák

megnevezései ugyanazok a felsőbb osztályok tantervében is, betartva a spirális tanulás elvét, több tudásanyaggal bővítve. Így tehát az előkészítő-2. osztályokban megfogalmazott „Daltanulás, éneklés játékos és mozgásos helyzetekben” 3-4. osztályokban „Az énekes és hangszeres előadóképesség, a zenei kifejezőképesség” -re módosult, tükrözvén a zenei ismeretek fejlődésének szintjét.

Második sajátos kompetenciaként, a romániai tantervben, a „*Különböző tárgyak, játékhangszerek használata ritmushangszerként éneklés közben is.*” Ebben az egységben a ritmuskészség fejlesztése valósítható meg a rövid és hosszú hangok, a szünetek érzékelését elősegítő gyakorlatokkal, az ismert énekekhez egyenletes lüktetésű kíséret alkalmazásával, az ismert mondókák, énekes gyermekjátékok és népdalok ritmikus megszólaltatásával. 2-4. osztályban javasolja a tanterv az egyenletes lüktetés és a ritmus külön csoportokban való hangoztatását, valamint a „makacs ritmus”, a ritmus osztinató hangoztatását. Kiemeli a környezetünkben levő tárgyak ritmushangszerként való használatának lehetőségét. Elmondhatjuk, hogy a tanterv ritmushangszerek használatára vonatkozó sajátos kompetenciája igyekszik követni a Dalcroze vagy az Orff módszert, amelyet a román nemzeti szintű zenepedagógiai elvek követni kívánnak. Magyarországon a Kodály koncepció énekes alapú képességfejlesztése van előtérben. Az Ének-zene tanterv nem emeli ki különálló egységként a ritmushangszerek használatának fontosságát, ez annak tulajdonítható, hogy a tantervkészítők, valamint a pedagógusok a zenei foglalkozások természetes velejárójának tekintik azt.

„*Az énekelt vagy hallgatott zene ritmusának mozdulatokkal való kísérése*” a harmadik sajátos kompetencia a romániai Zene és mozgás tantervben, amely a ritmikus mozgást helyezi előtérbe. Dobogtatás, törzsmozgás, koppantás, tapsolás használatának lehetőségét kínálja, a mondókák és énekek hangoztatásánál, valamint a zene és ének szövegét, hangulatát kifejező mozgások végzését, ritmikus mozgás, tánc mozdulatok improvizálását javasolja.

Az anyaországi tanterv a „Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység” második kompetenciájaként jelenik meg, ahol kiemelt szerepet tulajdonít a belsőhallás, valamint a kreativitás fejlesztésének. Ezzel szemben a romániai tanterv a tanulók belsőhallás fejlesztését szolgáló gyakorlatokat 1. osztályos kortól, az improvizációs

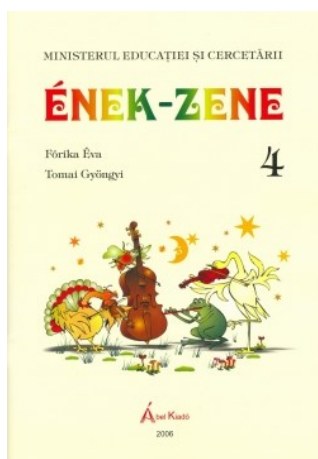
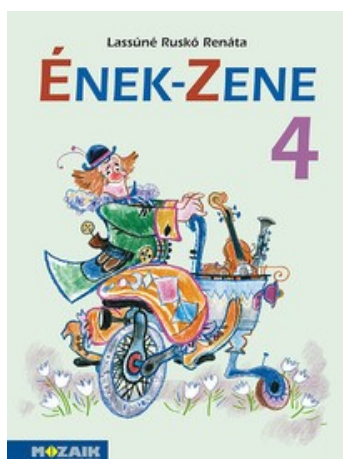
gyakorlatokat 2. osztálytól javasolja, holott tudjuk, hogy már az óvodai zenei nevelésnek szerves részét kell képeznie az improvizációs készségfejlesztésnek.

Második alapkompétenciája a romániai tantervnek „*Az alapvető zenei kifejezőeszközök*”, ami a tulajdonképpeni zenei ismeretek tudatosítását és gyakorlását foglalja magában. „*Környezetükben lévő hangforrások, érzékelése, különbség észlelése a csend, a zaj és a zene között, az alapvető hangszínek érzékelése.*” az első sajátos kompetencia. Az előkészítő osztályban a hangforrások „*érzékeléséről*” 1. és 2. osztályokban a hangforrások „*megkülönböztetésre*” módosul, fejlődik. A hangforrások, hangszínek hallása, a különbségek érzékelésének képességfejlesztését tűzi ki célul. 3-4. osztályban „*A magas és mély, a rövid és hosszú hangok közötti különbségek észlelése és jelölése*” -ként jelenik meg, ami már a hangjegyek tudatosításának folyamata. A magyarországi tanterv mindezt „*Kottaolvasás*” kompetenciájának nevezi, ahol érzékelteti a hang magasságát, megnevezi, vagyis tudatosítja. A hangjegyek tanulásának sorrendje majdnem azonos a két ország tanterveiben. Itt kell megemlítenünk, hogy a két tanterv legszembevetőbb különbsége, amint már utaltunk rá, hogy Magyarországon a relatív szolmizációt, míg Romániában az abszolút szolmizációt használják a zeneoktatás minden szintjén. Mindkét tantervben 3-4. osztályokban tudatosítják a nyújtott, éles ritmusokat, ekkor foglalkoznak a népdalok, dalok formai elemzésével, valamint a dalok dinamikával történő megszólaltatását is ebben a korosztályban vezetik be.

A zenehallgatásnak mindkét tantervben lényeges fontosságot tulajdonítanak, felismerve annak jótékony hatását, annak színes és élményszerű feldolgozási lehetőségeit, amelyekkel segítik a tanulók zeneértővé nevelését. A magyarországi tervben „*Zenei befogadás*”, a romániai magyar tantervben pedig, „*Az alapvető zenei kifejezőeszközök*” alpontjaként található.

2020-ban jelent meg az új magyarországi NAT, amely az előzőekhez képest számos változást hordoz. Elsőként kiemeli, hogy az ének-zene tantárgy milyen módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat: a tanulás kompetenciákat, a kommunikációs kompetenciákat, a digitális kompetenciákat, a személyes és társas kapcsolati kompetenciákat, a kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit. A fent bemutatott romániai Nemzeti alaptanterv kulcskompetenciáival összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy eltérés van a két

tanterv kulcskompetenciáinak megfogalmazásai között. A 2020-tól érvényes magyarországi ének-zene kerettanterv célként az éneklés megszerettetését, a zenei anyanyelv megismerését, a zenei készségek fejlődését tűzi ki. Fontosnak tartja, hogy az ének-zene órákon az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók megtapasztalhassák a zenei élményeket, az alkotás örömét. Külön kiemeli a koncert-pedagógia, a közös hangverseny látogatások fontosságát. Ezt követően a romániai zene és mozgás tantervhez hasonlóan két ciklusban tárgyalja az elemi osztályok tervét. Az előző tantervtől eltérően nem a sajátos kompetenciák fejlesztését nevezi meg, hanem témakörökben tárgyalja a fejlesztendő készségterületeket, így a következő témaköröket nevezi meg: Zeneművek/Énekes anyag, Zeneművek/Zenehallgatás, Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés, Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés, Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás. A témakörökön belül részletesen ismerteti a tanulási tartalmakat, az elérni kívánt tanulási eredményeket, fejlesztési feladatokat, készségeket és ismereteket, fogalmakat. Az előző, 2012-es tantervhez hasonlóan itt is a testhangszerek használata (taps, csettintés, dobbantás, combütögetés) a zenei foglalkozások természetes kísérőjeként jelenik meg, ugyanúgy, mint a zene által keltett érzések, élmények kifejezésének módjaként a mozgást, táncot, szabad mozgás improvizációját javasolja. Újdonságként emelhetjük ki viszont a tanulók által használt hangkeltő eszközök használatának kiemelését, amely hasonló módon hangsúlyos a romániai tantervben is. A ritmikai és dallami elemek tanításának sorrendje osztályonként megegyezik, mint ahogy az előző tantervben is, a romániai elemi osztályok tantervével. Az új 2020-ban megjelent magyarországi Nemzeti alaptanterv ének-zene kerettanterve felépítésében jobban különbözik a romániai zene és mozgás tantervtől, mivel nem sorakoztat fel alapkompentenciákat, mint az előző 2012-es Ének-zene tanterv, viszont céljait és tanítási tartalmát, zenei anyagát tekintve hasonló, kivételt képeznek a romániai tantervekben jelenlevő román népzene és zeneirodalom tartalmak.

Összegzés

A romániai magyar tannyelvű oktatás elemi osztályainak zene és mozgás tanterveiben, a Romániában általánosan használt, a 2013/14-es tantervek által bevezetett Dalcroze-Orff módszer ötvöződik a magyarországi Kodály-kon koncepcióval. A romániai magyar és a magyarországi ének-zene tantervek különbsége már a tantárgy elnevezésében megjelenik, mivel Magyarországon „Ének-zene” és Romániában „Zene és mozgás” tantárgyként említik. A mozgás használatának gyakoriságát emeli ki a romániai tanterv, amíg a magyarországi a mozgást természetes velejáróként említi. A legszembevetőbb különbségként emelhetjük ki, hogy a romániai magyar elemi osztályok tantervében az abszolút szolmizációt, míg a magyarországi zeneoktatásban a relatív szolmizációt használják. A ritmushangszerek, hangszer használatára és tanulására a 2020-ban megjelent magyarországi ének-zene kerettanterv és a romániai tanterv is részletesen kitér, a romániai tanterv a kézimunkaórák keretében a termékekből, hulladékból készített ritmushangszerek használatára inspirálja a pedagógusokat, amelyek elkészítése, majd a későbbiekben a használata, nagy élményt nyújthat a tanulóknak. A hangszerek oktatása a tanterv által javasolt, viszont nem kötelező mivel 2000-től a tanítóképzők tanterveiből kivették a hangszeroktatást, így nagy valószínűséggel csak többségében a korábban végzett pedagógusok jártasak a blockflöte vagy más hangszer játékában. E sajátosság azonban már egy másik tanulmány írását igényelné, amely a pedagógusképzés elemzésével foglalkozna.

Szakirodalom:

Barabás Andrea (2019). Az iskolai extracurriculáris tevékenységek és a tanulói eredményesség összefüggései In: Barabási T. – Szántó B. – Péter L. (szerk.)

Kompetencia –és tudástranszfer az oktatásban- A X. tudományos ülészek előadásai,
Kolozsvári Egyetemi Kiadó (9-17)

Ballér Endre (2001). Új tendenciák a tantervelméletben és a tantervfejlesztésben. In
Iskolakultúra 2001 szeptember.

http://real.mtak.hu/61022/1/EPA00011_iskolakultura_2001_09_067-072.pdf utolsó
letöltés: 2020.11.01.

Ballér Endre (2003). A tanterv In *Didaktika - Elméleti alapok a tanítás tanulásához*
Szerk. Falus Iván, Nemzeti tankönyvkiadó

http://kovacsberni.hu/wp-content/uploads/2018/09/2011_0001_519_42498_2-2.pdf
utolsó letöltés: 2020.11.06.

Báthory Zoltán (1997). Tanulók, iskolák – különbségek. Egy differenciális
tanításelmélet vázlata, Okker Kiadó, Budapest.

Falus Iván (2009): *Tanári képesítési követelmények – kompetenciák – sztemderdek.* -
In:Tudástár , 2009 június 17.

<http://ofi.hu/tanari-kepesitesi-kovetelmenyek-kompetenciak-sztenderdek> utolsó
letöltés: 2019.09.22

Fóris-Ferenczi Rita (2008). A tervezéstől az értékelésig a tanterv és az értékelés
elmélete és gyakorlata, Ábel Kiadó, Kolozsvár

Manolescu, Dan–Potolea, Marin (2006). *Teoria si metodologia curriculumului*

http://www.masterprof.ro/files/Eftimie/Manolescu_Potolea_Teoria_Curriculum.pdf
utolsó letöltés: 2019.06.25

Várad Judit (2010). Hogyan neveljük értő közönséget a komolyzenének? Phd-
disszertáció, Universty of Jyvaskyla

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/24968/9789513938987.pdf?sequence=1>

Zene és mozgás Tanterv a magyar nyelvű osztályok számára, Előkészítő, I. osztály, II.
osztály (19.03.2013.) Bukarest, (Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare
în limba maternă maghiară ,Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a)

<http://programe.ise.ro/>, www.edu.ro utolsó letöltés: 2019.07.25

Zene és mozgás Tanterv a magyar nyelvű osztályok számára, III. osztály, IV. osztály
(2014) Bukarest, (Muzică și mișcare pentru școlile și secțiile cu predare în limba
maternă maghiară , clasa III și clasa a IV-a)

<http://programe.ise.ro/>, www.edu.ro utolsó letöltés: 2019.07.25

A magyarországi Nemzeti Alaptanterv 2012

https://ofi.hu/sites/default/files/attachments/mk_nat_20121.pdf, utolsó letöltés 2020.
november 24.

***Bartalis Izabella** doktorandusz (Debreceni Egyetem BTK Humán Tudományok Doktori Iskola, Nevelés és Művelődéstudományi Program)